

Udhëzuesi për Aplikantët

**Skema e Grantit “SARED” për Mbështetjen e
Bujqësisë dhe Zhvillimit Ekonomik Bujqësor të
Zonave Rurale të Pafavorizuara në Shqipëri**

Thirrja 4

27 Shkurt 2017

Versioni 4.0

Tabela e Përmbajtjes

1.	Skema e Grantit SARED.....	3
1.1	Hyrje	3
1.2	Përkufizimet Kryesore	4
1.3	Objektivat e Përgjithshme të Skemës së Grantit SARED	5
2-	Zinxhirët e Vleres, sektorët dhe përfituesit e pranueshëm	5
2.1-	Investimet dhe Zinxhirët e pranueshëm të Vleres	5
2.2	Kriteret e pranueshmërisë për Aplikantët në tre Zinxhirët e Vleres	5
2.2.1	Kush mund të aplikojë?	5
2.2.2	Kriteret e pranueshmërisë në lidhje me statusin, pronësinë dhe territorin ku aplikantët ushtrojnë aktivitetin	6
2.2.3	Kerkesat minimale në lidhje me aktivitetin bujqësor të pranueshëm.....	7
2.2.4	Kritere të pranueshmërisë në lidhje me detyrimet financiare për aplikantët	8
2.2.5	Kriteret e pranueshmërisë në lidhje me investimet	8
2.3	Kushtet Financiare të Projekteve për Investime të Pranueshme	8
2.3.1	Minimumi dhe Maksimumi i investimeve të pranueshme	8
2.3.2	Intensiteti i ndihmes (Shuma maksimale e grantit)	8
2.3.3	Kohëzgjatja e zbatimit të një projekti	9
2.3.4	Si paguhet Granti?	9
3.	Rregullat e Pranueshmërisë	9
3.1	Shpenzimet e pranueshme në kuadrin e 3 ZV-es..... Error! Bookmark not defined.	
3.1.1	Shpenzimet (kostot) e pranueshme	10
3.2	Investime dhe Shpenzime të Papranueshme	11
4.	Objektivat e përgjithshëm dhe specifikë të investimeve të pranueshme	12
4.1	Zinxhiri i Vleres 1 – Ripërtypësit e Vegjël (Delet dhe Dhitë).....	12
4.1.1	Prodhimi / përpunimi / marketingu (Delet dhe Dhitë)	12
4.2	Zinxhiri i Vleres 2 – Pemët Frutore dhe Arrorët.....	13
4.2.1	Prodhimi / përpunimi / marketingu	13
4.3	Zinxhiri i Vleres 3 – Bimët Mjekësore dhe Aromatike.....	13
4.3.1	Prodhimi, grumbullimi/përpunimi / marketingu i Bimëve Aromatike dhe Mjekësore.....	13
5.	Procedura e Aplikimit.....	14
5.1	Thirrja për aplikime.....	14
5.2	Përmbajtja e dosjes së Aplikimit	14
5.3	Procedura për Dorëzimin e Aplikimeve.....	17
5.4	Renditja e Aplikimeve	17
6.	Shënime të rëndësishme në lidhje me pranueshmërinë/refuzimin e Aplikimeve	18
6.1	Refuzimi për gabime madhore	18
6.2	Ridorëzimi i dokumenteve për gabime të vogla	18
6.3	Raste të tjera.....	19
7.	Kontrollet në vend.....	19
7.1	Kontroli në Vend para kontraktimit	19

7.2 Kontrolli në Vend para pagesës	20
8. Njoftimi i Aplikantëve në lidhje me marrjen e vendimit	20
9. Ankesat	20
10. Kontrata për dhënien e grantit	20
11. Vizibiliteti i investimit dhe kontrollet pas financimit	21
12. Miratimi për Pagesën e Grantit – Kryerja e Pagesës.....	21
12.1 Dosjen e kërkesës për pagesë permban;.....	21
12.2 Kryerja e pageses.....	22
13. Përmbledhje e disa Shënimeve të Rëndësishme për Aplikantët	22

1. Skema e Grantit SARED

1.1 Hyrje

Programi Gjermano-Danez “Mbështetje për Bujqësinë dhe Zhvillimin Rural në zonat e pafavorizuara në Shqipëri” – SARED është një program i financuar bashkërisht nga Qeveritë e Danimarkës dhe Gjermanisë në përputhje me objektivin strategjik të Strategjisë Ndër-Sektoriale të Zhvillimit Rural për Shqipërinë 2014 - 2020.

Kohëzgjatja e Programit është nga muaji qershor 2014 deri në muajin maj 2018.

Programi SARED ka për qëllim të rrisë qëndrueshmërinë ekonomike të zonave malore të disavantazuara në mënyrë të tillë që të gjenerojë një ndikim me bazë të gjerë. Një nga përbërësit e SARED është zbatimi i investimeve për zhvillimin e sektorit agro-ushqimor dhe turizmit rural. Skema e Grantit bashkëfinancohet nga përfituesit.

Skema e Grantit SARED do të zbatohet nga GIZ-i (**Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ)**) në bashkëpunim me MBZHRAU-n dhe do të operojë në Shqipëri në gjashtë qarqe, konkretisht në Shkodër, Kukës, Dibër, Korçë, Elbasan dhe Berat.

Mbështetja e Skemës së Grantit SARED ne kuader të thirrjes 4 do të ofrohet në tre Zinxhirë të përzgjedhur Vlerash, të cilat janë 1) ripërtypësit e vegjël, 2) pemët frutore dhe arrorët, 3) bimët aromatike dhe mjekësore.

Buxheti total i Skemës së Grantit është **6,500,000 EURO**.

Ky Udhëzues për Aplikantët përcakton rregullat për dorëzimin, përzgjedhjen, kontraktimin, zbatimin e projekteve të investimeve, dorëzimin e kërkesës për Pagesën e grantit, kontrollin në vend dhe ekzekutimin e pagesës sipas kërkesave të Skemës së Granteve në të tre Zinxhirët e Vlerës që mbulojnë të gjitha hallkat që nga ferma deri tek përpunimi, marketingu dhe shërbimet.

Ky Udhëzues së bashku me të gjithë informacionin që lidhet me Thirrjen për Aplikime si edhe formatet e nevojshme për alikimin mund të merret në faqen e mëposhtme të internetit:

www.bujqesia.gov.al

ose duke klikuar direkt mbi linkun me poshte:

<http://www.bujqesia.gov.al/al/programi/projekti-sared>

1.2 Përkufizimet Kryesore

- **UpA:** Udhezuesi per Aplikantet
- **Autoriteti Kontraktues:** GIZ / SARED
- **Aplikant:** është një fermer individual, nje person fizik apo juridik, SHBB i cili dorëzon një aplikim për grant në përputhje me Thirrjen për Dorëzimin e Aplikimeve;
- **Përfitues** (ose përfitues i grantit): është një person fizik apo juridik, të cilit i është dhënë një grant për zbatimin e investimit (projektit).
- **Projekt investimi:** konsiston në një sërë aktivitete investimi në aktive të luajtshme dhe të paluajtshme me synim përmbushjen e objektivave të sektorëve që mbështet skema e grantit.
- **Grant:** është një pagesë nga Autoriteti Kontraktual për rimbursimin e një pjese të shpenzimeve të pranueshme të bëra nga përfituesi për projektin e investimit në aktive të luajtshme dhe të paluajtshme.
- **Vendimi per dhenien e grantit dhe nenshkrimin e kontrates:** eshte vendimi qe merr autoriteti kontraktues per dhenien e grantit aplikuesit te suksesshmen mbi baze te kontrates qe nenshkruhet ndermjet tyre.
- **Vendimi per autorizimin dhe kryerjen e pageses se grantit:** eshte vendimi i autoritetit kontraktues qe autorizon sasine e grantit dhe kryerjen e pageses. Ky vendim merret pasi kerkesa per pagese qe paraqet aplikanti pasi ka zbatuar investimin eshte vleresuar pozitivisht.
- **Kontributi publik (SARED):** është shuma e kontributit financiar dhënë nga GIZ/SARED, e cila është e barabartë me 50% - 75% të totalit të shpenzimeve të pranueshme të projektit të investimit.
- **Kontributi i përfituesit:** është shuma e kontributit financiar dhënë nga përfituesi, e cila është e barabartë me 25% - 50% të totalit të shpenzimeve të pranueshme të projektit të investimit.
- **Shpenzime të pranueshme:** janë shpenzimet e aprovuara në përputhje me kërkesat e Skemës së Grantit të përcaktuara në Aneksin 6 të këtij Udhëzuesi për Aplikantët.
- **Aplikant i ri:** aplikant nën moshën 40 vjeç në ditën e aplikimit.
- **Ndërmarrje:** subjekt juridik që mund të përbëhet nga një ose nga më shumë stabilimente (njësi lokale prodhimi/përpunimi).
- **Stabiliment:** njësi lokale prodhimi e paregjistruar si person juridik që i përket një ndërmarrjeje që plotëson kriteret për t'u mbështetur nga kjo skemë grantesh.
- **Rikonstruksion:** rinovim i një ndërtese/godine ekzistuese (pa përfshirë zgjerimet).
- **Ndërtim:** ndërtim i një ndërtese/godine të re të një ferme/sipërmarrjeje/stabilimenti bujqësor ekzistues.
- **Përpunim:** nënkupton hapat që përfshijnë grumbullimin dhe ruajtjen deri në produktin përfundimtar
- **Marketing:** nënkupton investime dhe aktivitete për promovimin e një produkti
- **Diversifikim ne kuader te 3 VC kondierohet;**
 - A. Cdo investim qe kryehet ne kuader te ZV 3 (MAPs)
 - B. Investimet e bera ne kuader te VC 1 (RV) dhe VC 2 (F&A) ne lidhje me;
 1. Perpunimin ne ferme dhe tregtimin e drejtperdrejte (me pakice) te produkteve bujqesore nen 3 ZV;
 2. Nje "Produkt te Ri" ne kuader te ZV 1 (RV) dhe ZV 2 (F&A)
 - **Produkt i Ri:**
 - i. **Ne kuader te ZV 1 (RV) konsiderohet**
 - Futja ne ferme e racave te reja me kapacitet te larte dhe / ose
 - Produkte te reja qe prodhohen nga perpunimi i qumeshtit te RV

- ii. **Ne kuader te ZV 2 (F&A)** konsiderohet
 - Futja ne ferme e varieteteve te reja me kapacitet te larte dhe / ose
 - Produkte te reja qe prodhohen nga perpunimi i lendeve te para

1.3 Objektivat e Përgjithshme të Skemës së Grantit SARED

Objektivat e përgjithshme të Skemës së Grantit për zhvillimin e sektorëve agro-ushqimor ne zonat rurale janë si më poshtë:

- Përmirësimi i performancës së përgjithshme dhe konkurrueshmërisë së prodhimit të produkteve bujqësore primare, si dhe të përpunimit dhe marketingut të tyre;
- Kontributi për rritjen e konkurrueshmërisë së zonave rurale shqiptare duke rritur kapacitetet e investimit dhe aftësinë perthithese te aktorëve ekonomikë në 3 Zinxhirët e Vleres;
- Te kontribuojë për përmirësimin gradual të fermave/stabilimenteve bujqësore në zonat rurale drejt plotesimit te standardeve kombëtare, kryesisht në fushat e sigurisë dhe cilësisë ushqimore, mirëqenies së kafshëve dhe shëndetit të kafshëve dhe bimëve dhe te mbrojtjes mjedisore,.
- Te kontribuojë për zhvillimin e aktivitetit ekonomik te gjelber gradual të fermave/stabilimenteve bujqësore në zonat rurale nepermjet investimeve ne energjine e rinovueshme dhe ato qe mirembajne mjedisin.

2- Zinxhirët e Vleres, sektorët dhe përfituesit e pranueshëm

2.1- Investimet dhe Zinxhirët e pranueshëm të Vleres

SARED mbështet investimet në prodhimin, përpunimin, ruajtjen dhe marketingun e produkteve në këta **3 Zinxhirë te Vleres dhe nënsektorë të pranueshëm**:

1- **Në Zinxhirin e Vleres 1** – janë të pranueshëm këta nënsektorë;

Qumështi i Deles dhe Dhisë

- investimet **në ferme** që mbështesin prodhimin, ruajtjen, përpunimin dhe marketingun.
- investimet **jashtë fermës** që mbështesin ndërmjetësit (grumbulluesit) dhe përpunuesit.

Mishi i Dhenve dhe te Dhirtave

- investimet **në ferme** që mbështesin prodhimin, ruajtjen, përpunimin dhe marketingun.

2- **Në Zinxhirin e Vleres 2 – Pemët Frutore dhe Arrore**

- investimet **në ferme** që mbështesin prodhimin, ruajtjen, përpunimin dhe marketingun.
- investimet **jashtë fermës** që mbështesin grumbulluesit, përpunuesit dhe marketingun.

3- **Në Zinxhirin e Vleres 3 – Bimët Aromatike dhe Mjekesore**

- investimet **në ferme** që mbështesin prodhimin, ruajtjen, përpunimin dhe marketingun.
- investimet **jashtë fermës** që mbështesin grumbulluesit, përpunuesit dhe marketingun.

2.2 Kriteret e pranueshmërisë për Aplikantët në tre Zinxhirët e Vleres

2.2.1 Kush mund të aplikojë?

Skema është e hapur për aplikime nga fermerë individë, persona fizikë dhe persona juridikë përfshirë SHBB-të të cilët zotërojnë ose përfaqësojnë ndërmarrje mikro, të vogla, të mesme dhe që aktualisht ushtrojnë një aktivitet ose që dëshirojnë të fillojnë një aktivitet (start up) në prodhimin, grumbullimin, përpunimin apo marketingun e produkteve bujqësore në kuadër të 3 Zinxhirëve të Vlerës të pranueshëm si vijon;

2.2.2 Kriteret e pranueshmërisë në lidhje me statusin, pronësinë dhe territorin ku aplikantët ushtrojnë aktivitetin

Për të qenë të pranueshëm, aplikantët duhet të plotësojnë këto kritere që vijojnë;

- a. Të jenë fermerë individualë të regjistruar në Drejtoritë Rajonale të Bujqësisë përkatëse dhe të paisur me kartë të fermerit, që ushtrojnë aktivitet ekonomik në kuadër të 1 nga 3 ZV të pranueshëm, dhe që mund të provojnë pronësinë e tokës dhe/ose ndërtesës ku ushtrohet aktiviteti bujqësor me dokumenta të lëshuar në përputhje me legjislacionin vendas (shih kërkesat tek Formulari i Aplikimit – Aneksi 1 i UpA), **ose**
- b. Të jenë persona fizikë të regjistruar sipas legjislacionit kombëtar dhe të licencuar nëse e kërkon legjislacioni vendas për aktivitetin ekonomik në kuadër të 1 nga 3 ZV të pranueshëm, dhe që mund të provojnë pronësinë e tokës dhe/ose ndërtesës ku ushtrohet aktiviteti bujqësor me dokumenta të lëshuar në përputhje me legjislacionin vendas (shih kërkesat tek Formulari i Aplikimit – Aneksi 1 i UpA) **ose**
- c. Të jenë persona juridikë me pronësi 100% private dhe të regjistruar në përputhje me legjislacionin vendas në Regjistrin Kombëtar dhe të licencuar nëse e kërkon legjislacioni vendas për aktivitet ekonomik në kuadër të 1 nga 3 ZV të pranueshëm, dhe që mund të provojnë pronësinë e tokës dhe/ose ndërtesës ku ushtrohet aktiviteti bujqësor me dokumenta të lëshuar në përputhje me legjislacionin vendas (shih kërkesat tek Formulari i Aplikimit – Aneksi 1 i UpA) **ose**
- d. të pranueshëm janë Shoqëritë për Bashkëpunim Bujqësor të themeluara dhe të regjistruara në përputhje me legjislacionin vendas (Ligji Nr. 38/2012) në Regjistrin Kombëtar dhe të licencuara nëse e kërkon legjislacioni kombëtar, për aktivitetin ekonomik bujqësor në kuadër të 1 nga 3 ZV të pranueshëm, dhe që mund të provojnë pronësinë e tokës dhe/ose ndërtesës ku ushtrohet aktiviteti bujqësor me dokumenta të lëshuar në përputhje me legjislacionin vendas (shih kërkesat tek Formulari i Aplikimit – Aneksi 1 i UpA) **ose**
- e. të pranueshëm janë edhe fermerët individë, personat fizikë dhe / ose personat juridikë dhe / ose Shoqëritë e Bashkëpunimit Bujqësor që kanë marrë me qira tokën dhe/ose ndërtesën për të paktën 5 vjet nepermjet nje kontrate qeramarrje te noterizuar, për një aktivitet ose disa aktivitete ekonomike bujqësore të pranueshme (investime të pranueshme sipas UpA) në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe që mund të vërtetojnë pronësinë përmes dokumentacionit ligjor të lëshuar në përputhje me legjislacionin vendas (shih kërkesat tek Formulari i Aplikimit – Aneksi 1 i UpA). Kontrata e qiramarrjes duhet të noterizuar. Në rastin e aplikimeve për “Mbjellje të Reja” kohezgjatja e kesaj kontrate duhet të jete te pakyen 10 vjet duke filluar nga viti i aplikimit.
- f. Të pranueshëm janë fermerët individë, personat fizikë apo juridikë dhe SHBB që janë autorizuar të përdorin dhe investojnë në tokë apo ndërtesën për të paktën 5 vjet pas datës së aplikimit për një investim të pranueshëm për të cilin aplikon. Ai / Ata duhet të paraqesin “Kontraten e Huapërdorimit” të noterizuar dhe të shoqëruar me dokumentacionin e pronësive të lëshuara sipas legjislacionit në fuqi (shih kërkesat në Aneksin 1 të UpA). Në rastin e aplikimeve për “Mbjellje të Reja” kohezgjatja e kesaj kontrate duhet të jete te pakyen 10 vjet duke filluar nga viti i aplikimit.
- g. I pranueshëm është vetëm një individ / njësi ekonomike me pronësi apo kontrate qiramarrje / huapërdorje / autorizim për investim të një prone.
- h. I pranueshëm është vetëm një anëtar i familjes ose bashkëpronar (ortak) i kompanisë.
- i. Të pranueshëm janë ata që ushtrojnë aktivitetin e tij / tyre ekonomik të pranueshëm në territorin e 6 qarqeve (Shkodër, Kukës, Dibër, Korçë, Elbasan dhe Berat) në përputhje me 1 nga 3 Zinxhirët e Vlerës të pranueshëm.
- j. Përfundimisht nga rregulli i mësipërm do të bëhet për ata aktorë kryesorë të Zinxhirëve të Vlerës 1-3 (grumbullues, përpunues), stabilimentet e të cilëve ndodhen jashtë këtij territori, por që 60% të sasive të lëndës së parë që ata përpunojnë/shesin si produkt final e marrin nga territoret e pranueshme. Këtë fakt aplikuesi duhet ta vërtetojë me dokumenta ligjore si psh bilanci, dhe me kontratat e blerjes së produkteve lëndë e parë për përpunim, me prodhuesit nga rajonet e pranueshme të cilat vërtetojnë sasitë e lëndës së parë.

- k. Te gjithë aplikantët duhet të aplikojnë **vetëm për investime** në Zinxhirët e Vlerës 1-3 dhe të bazuar në Listen e Investimeve / Shpenzimeve të Pranueshme (Aneksi 3 dhe 4 i UpA),
- l. Për të qenë i pranueshëm për investime në fermë për përpunimin / marketingun e produkteve bujqësore në kuadrin e 1 nga 3 ZV të pranueshëm, aplikanti duhet të prodhojë të paktën 30% të lëndës së parë respektive në fermën e tij.
- m. Një aplikant nuk mund të paraqesë një aplikim të ri përpara se t'ë ketë marrë pagesën përfundimtare për një kontratë të mëparshme granti në kuadër të SARED.

2.2.3 Kërkesat minimale në lidhje me aktivitetin bujqësor të pranueshëm

Aplikantët që të jenë të pranueshëm për investime **duhet** të përmbushin **kërkesat minimale në lidhje me aktivitetet bujqësore ekonomike** në kuadrin e 1 nga 3 ZV të pranueshëm, brenda territorit të Republikës së Shqipërisë, siç specifikohet në tabelën më poshtë:

Zinxhiri i Vlerës	Kërkesat minimale		
	Prodhim / marketing	Grumbullim / Përpunim / Marketing	
ZV 1 - Ripërtypësit e Vegjël - Qumështi			
Për investime në sektorin qumësht dele/dhie	në Ferme	në Ferme	Jashte Fermes
	Minimumi 30 dele dhe/ose dhi të të gjitha moshave dhe sekseve, të regjistruara në regjistrin e kafshëve të MBZHRAU <u>në kohën e aplikimit.</u>	Kapacitet minimal përpunimi 100 litra qumësht/ditë at the end of investment , por të paktën 30% e lëndës së parë të përpunuar duhet të prodhohet nga vetë aplikanti në fermën e tij.	Kapacitet përpunues minimal 0,5 ton qumësht i përpunuar në ditë <u>në fund të investimit (para pagesës përfundimtare)</u> për njësitë/stabilimentet e grumbullimit ose përpunimit të qumështit.
ZV 1 - Ripërtypësit e Vegjël - Mishi			
Për investime në sektorin e mishit të dhenve/dhirtave	në Ferme	në Ferme	Jashte Fermes
	Minimumi 30 dele dhe/ose dhi të të gjitha moshave dhe sekseve, të regjistruara në regjistrin e kafshëve të MBZHRAU <u>në kohën e aplikimit</u>	Nuk ka kërkesa minimale	Nuk pranohen aplikime
ZV 2 - Pemë Frutore dhe Arrore (F&A)			
Për investime në prodhimin e frutave dhe arroreve	në Ferme	në Ferme	Jashte Fermes
	Minimumi 0.2 ha tokë e kultivuar me pemë frutore në një bllok në kohën <u>në fund të investimit (para pagesës përfundimtare).</u>	Për përpunimin në nivel ferme të paktën 30% e lëndës së parë të përpunuar duhet të prodhohet nga vetë aplikanti në fermën e tij.	Nuk ka kërkesa minimale
ZV 3 - Bimët Aromatike dhe Mjekesore (BAMs)			
Për investime në BAMs	në Ferme	në Ferme	Jashte fermes
	Minimumi 0.2 ha tokë e kultivuar me Bimë Mjekesore dhe Aromatike në një parcelë <u>në fund të investimit (perpara pageses).</u>	Për përpunimin në nivel ferme të paktën 30% e lëndës së parë të përpunuar duhet të prodhohet nga vetë aplikanti në fermën e tij.	Nuk ka kërkesa minimale

Nje aplikant mund të aplikojë për investime përgjatë të njëjtit Zinxhir Vlerash duke permbushur kërkesat minimale respektive.

2.2.4 Kriteria të pranueshmërinë ne lidhje me detyrimet financiare për aplikantët

Aplikanti duhet:

- të ketë përmbushur detyrimet në lidhje me taksën mbi tokën, në rast se është një fermer individual.
- të ketë përmbushur të gjitha detyrimet financiare kundrejt shtetit siç ia kërkon ligji ne perputhje me statusin me te cilin aplikon dhe detyrimeve financiare ne lidhje me aktivitetin e tij ekonomik, persa i perket taksave / tatimeve, duke përfshirë taksën mbi tokën, taksën mbi pronën (ndërtesat) dhe të ketë paguar kontributet për sigurime shoqërore (sigurimet për pension dhe sigurimet shëndetësore), në rast se aplikanti është person fizik ose juridik dmth nje operator biznesi privat ose SHBB dhe
- të mos ketë detyrime financiare të papaguara ndaj MBZHRAU dhe strukturave vartese te sal (perfshire AZHBR).
- Te mos kete perfituar grante publike (fonde) ne 5 vitet e fundit per te njejtat investime per te cilat aplikon ne SARED.

2.2.5 Kriteret e pranueshmërisë në lidhje me investimet

- Në përfundim të investimit ato duhet të jenë në përputhje me standardet kombëtare në fushën përkatëse; atë të sigurisë ushqimore, të shëndetit dhe mirëqënies së kafshëve, të mbrojtjes së bimëve dhe mbrojtjes mjedisore.
- Në rastin e investimeve në energji të rinovueshme (në nivel ferme), të pranueshme janë vetëm investimet për përdorim të energjisë që përftohet vetëm për aktivitetin vetjak bujqësor në fermën e tij.
- Materiali mbjelles si farërat dhe/ose fidanet për frutat, aroret dhe/ose BAMs që do të përdoren duhet të jenë të certifikuara, respektivisht te regjistruara nga ESHFF sipas legjislacionit kombëtar përkatës në fuqi.

2.3 Kushtet Financiare të Projekteve për Investime të Pranueshme

2.3.1 Minimumi dhe Maksimumi i investimeve të pranueshme

Në këtë kuadër, shpenzimet e pranueshme totale (shihni kapitullin 3 pika 3.1) për të cilat mund të kërkohej një grant, duhet të jenë midis këtyre shumave minimale dhe maksimale të shpenzimeve/investimeve të pranueshme:

- shuma **minimale** e totalit te investimeve të pranueshme **në ferme**: 400,000 Lek
- shuma **maksimale** e totalit te investimeve të pranueshme **në ferme**: 3,500,000 Lek
- shuma **minimale** e totalit te investimeve të pranueshme **jashte fermes**: 700,000 Lek
- shuma **maksimale** e totalit te investimeve të pranueshme **jashte fermes**:10,000,000 Lek

2.3.2 Intensiteti i ndihmes (Shuma maksimale e grantit)

Kujdes: Madhesia e vleres se grantit perllogaritet vetem mbi bazen e “shpenzimeve te pranueshme” (jo mbi madhesine e vleres se investimit). “Shpenzimet e papranueshme” nuk merren parasysh ne perllogaritjen e vleres se grantit.

A. Për investimet në ferme në kuadrin e ZV 1-3, madhesia e grantit është nga 65% - 75% të totalit të shpenzimeve të pranueshme të investimit të pranueshëm të realizuar dhe te detajuar si vijon;

- i. **Madhesia bazë e grantit për të gjithë përfituesit për investimet në nivel ferme është 65 % e totalit të shpenzimeve të pranueshme.**

- ii. **Shumes se grantit prej 65% do t'i shtohet vlere prej 10 % e shpenzimeve të pranueshme të bera vetem ne lidhje me investimin e realizuar në lidhje me magazinimin dhe manovrimin trajtimin dhe asgjësimin e plehut te lengshem apo te ngurte (ne blegtari), por edhe të mbetjeve të tjera që vijnë si rezultat i aktivitetit ekonomik bujqësor, duke respektuar standardet kombëtare të mbrojtjes së mjedisit.**

B. Për grumbulluesit dhe agro-përpunuesit (investimet jashtë ferme) në kuadrin e ZV 1-3, Madhesia e Grantit është 50% - 60% e shpenzimeve totale të pranueshme për investimin e pranueshëm të realizuar si vijon.

- **Madhesia bazë e grantit për grumbulluesit dhe agro-përpunuesit është 50 % e shpenzimeve totale të pranueshme për investimin e pranueshëm të realizuar.**
- **Kësaj shume do t'i shtohet vlere prej 10 % e shpenzimeve të pranueshme te bera ne lidhje me investimin e pranueshëm të realizuar ne lidhje me**
- **menaxhimin e mbetjeve (trajtimin dhe asgjësimin e mbetjeve që vijnë si rezultat i aktivitetit ekonomik - përpunimit), OSE**
- **kostot e investimeve ne perpunim qe lidhen me energjine e rinovueshme OSE**
- **nëse investimi është realizuar nga një aplikant i ri në moshë (individ apo përfaqësues ligjor i kompanisë private/shoqatës për bashkëpunim bujqësor) OSE nëse investimi është realizuar nga një grua (individ apo përfaqësues ligjor i kompanisë private/shoqatës për bashkëpunim bujqësor).**

2.3.3 Kohëzgjatja e zbatimit të një projekti

Afatet e realizimit të investimit dhe të paraqitjes së kërkesës për pagesën e grantit do të specifikohen në kontratat individuale të granteve që nënshkruhen ndërmjet Autoritetit Kontraktues (GIZ) dhe përfituesve potencialë.

Aplikanti mund të aplikojë për shtyrje të afatit / amendim të kontratës në rrethana të përcaktuara në nenin përkatës të kontratës së nënshkruar. Vetëm nëse kërkesa miratohet nga autoriteti kontraktues atëherë kontrata zgjatet përkatësisht.

Pertej këtyre afateve të lartpërmendura nuk do të ketë asnjë shtyrje.

2.3.4 Si paguhet Granti?

- Në kuadrin e skemës së grantit SARED” nuk bëhen pagesa paradhënie apo pagesa të ndërmjetme.
- Granti do të paguhet i gjithë njëherësh në përfundim të investimit të pranueshëm të kontraktuar.
- Pagesa do të bëhet në bazë të **kërkesës për pagesën e grantit** që aplikanti e paraqet në përfundim të realizimit të investimit siç parashikohet në kontratë.
- Formulari kërkesës për pagesën shkarkohet nga faqja web e MBZHRAU. www.bujqesia.gov.al

3. Rregullat e Pranueshmërisë të investimeve / shpenzimeve

Me poshtë janë shpjeguar me mënyrë të detajuar 2 kategoritë e shpenzimeve që konsiderohen (i) të pranueshme dhe (ii) të papranueshme;

Për të qenë të rimbursueshme me anë të grantit, shpenzimet duhet të jenë në përputhje me dispozitat e Kontratës së Grantit të nënshkruar ndërmjet përfituesit dhe autoritetit kontraktues. Format i kontratës së grantit që i ofron aplikuesve informacion mbi përmbajtjen e saj është i publikuar në faqen e internetit të MBZHRAU www.bujqesia.gov.al.

Aplikantët duhet të mbajnë parasysh që shpenzimet e pranueshme duhet të jenë të bazuara në kostot dhe cmimet reale të tregut (jo të fryra artificialisht) dhe këto duhet të provohen nëpërmjet dokumentave mbështetëse të cilët duhet të paraqiten si pjesë e dosjes së aplikimit

per kontraktim e respektivisht te "Kerkeses per Pagese". Ne lidhje me keto kontrollet qe kryen autoriteti kontraktues mund te rezultojne ne nevojte qe aplikanti te dergoje sqarime e nevojshme apo qe te ndermerren modifikimet e nevojshme te cilat mund te rezultojne ne reduktim te shumes se miratuar per investimin respektivisht grantin per te adresuar ne kete menyre dhe rregulluar gabimin e bere rastesisht, si neglizhence apo duke paraqitur cmime e kosto jo reale.

3.1 Shpenzimet (kostat) e pranueshme ne kuader te 3 ZV

Për perlogaritjen e grantit do të merren parasysh vetëm "shpenzimet e pranueshme".

Kostat (shpenzimet) e pranueshme të bëra nga përfituesi duhet të plotësojnë të gjitha kriteret që vijojnë:

- të jenë kosto që janë te nevojshme (perfshi kostot e pergjithshme) per zbatimin e investimit te paraqitur në Listën e Shpenzimeve / Investimeve të Pranueshme (Aneksi 3 i UpA) dhe në buxhetin e detajuar të kontratës së grantit;
- të jenë të identifikueshme dhe te vertetueshme, te arsyeshme, të justifikuar dhe në përputhje me kriteret e menaxhimit të shëndoshë financiar, sidomos sa i përket ekonomicitetit dhe efencës.
- Eshte çdo pagesë që lidhet me psh: blerje makinerish, punime ndërtimi, apo blerje shërbimesh këshillimore, etj) dhe qe duhet të dokumentohet nga aplikanti nëpërmjet faturave të lëshuara nga furnitorë apo ofrues te regjistruar të shërbimeve. Këto kosto duhet, veçanërisht ne rastin e personave fizike dhe ligjore, të mbahen në librat e llogarive të Përfituesit të Grantit qe janë të përcaktuara sipas standardeve në fuqi të Republikës së Shqipërisë për mbajtjen e llogarive dhe sipas praktikave të zakonshme qe duhet të ndiqen nga Përfituesi i Grantit për mbajtjen e kostove.
- të jenë kosto që lidhen me blerjen e makinerive dhe pajisjeve të reja dhe pa demtime fizike te jashteme e te dukshme, duke përfshirë edhe programet kompjuterike që shkojnë deri në vlerën e tregut të asetëve;
- është edhe tatimi mbi vlerën e shtuar (TVSH)¹ për aplikantët që janë të regjistruar si fermerë individualë te regjistruar me NIPT ose karte fermeri.
- të jenë kosto që janë bërë dhe disbursuar gjatë periudhës së zbatimit të Projektit të Investimit (me përjashtim të kostove të përgjithshme qe ndodhin ne periudhen perpara aplikimit e qe janë te pranueshme). Periudha e zbatimit te investimit dhe data e fillimit/mbarimit te saj do të parashikohet në kontratën e grantit midis aplikantit dhe Autoritetit Kontraktues. Për këtë arsye, projekti i investimit nuk mund të fillojë dhe Përfituesit e Granti nuk mund të lidhë kontrata dhe /ose te beje pagesa (transfera bankare) per furnitorët apo ofruesit e shërbimeve qe lidhen me zbatimin e projektit perpara dates se nenshkrimit te kontrates me autoritetin kontraktues.
- Te jenë kosto që lidhen me ndërtimin dhe rikonstruksionin / përmirësimin e pronave të paluajtshme. Ne kete rast;
 - a. Punimet e ndërtimit duhet të kryhen nga një palë e tretë e kontraktuar (person fizik ose juridik i regjistruar). Puna e vetë fermerit dhe e të afërmeve të tij / punëtorëve të sipërmarrjes është kosto e papranueshme².
 - b. Punimet e mirëmbajtjes rutinë të ndërtesave dhe godinave nuk janë të pranueshme. Mirëmbajtje rutinë do të thotë shërbime që kryhen sipas një plani sistematik dhe që kanë për qëllim të zgjasin jetën e përdorimit të një ndërtese dhe të reduktojnë nevojën për riparime madhore.

¹ Fermeret te cilet do te importojne direkt vete paisjet ose makinerite bujqesore pa paguar TVSH duhet ta deklarojne kete fakt ne formularin e aplikimit dhe duhet te respektojne procedure qe percaktohet ne Ligjin Nr 92/2014 te dates 24/07/2014 dhe ne VKM Nr 13 date 14/02/2015

² Kontrolloni tek pika mbi kostot e pranueshme se çfarë "kontributi në natyrë është i pranueshëm".

- Të jenë kosto të përgjithshme që lidhen me shpenzime që i referohen investimit dhe që behen kryesisht për qëllime të përgatitjes së dosjes së aplikimit dhe zbatimin e investimit, si:
- pagesa për këshilluesit për përgatitjen dhe dorëzimin e aplikimit, përgatitja e planit të biznesit, kostot e përkthimit zyrtar të dokumenteve për dorëzimin e aplikimit, kostot e këshilltarit për ndjekjen dhe zbatimin e investimit të pranueshëm, duke përfshirë edhe përgatitjen e Kërkesës për Pagesë.
 - përgatitja e planit të projektit (projekti arkitekturor, projekti i ndërtimit, preventivi i shpenzimeve, projekti teknologjik, projekti elektrik, projekti inxhinierik) arkitektët, inxhinierët, topografet, dhe
 - kosto të tjera për konsulence për studime fizibiliteti, përgatitje të strategjive të marketingut që lidhen ngushtë me investimin,
 - kostot e marrjes së licencave,

Shuma totale e kostove të përgjithshme të pranueshme është deri në një tavan prej 12 % të shpenzimeve totale të pranueshme, duke përfshirë edhe kostot për përgatitjen e planit të biznesit deri në një tavan prej 4 % të shpenzimeve totale të pranueshme. Keto shpenzime duhet të vertetohen me fature origjinale të leshuar nga ofruesit e shërbimit, të regjistruar sipas legjislacionit Shqiptar.

3.2 Investime dhe Shpenzime të Papranueshme

Në kuadrin e të 3 Zinxhirëve të Vlerave, **investimet /shpenzimet e mëposhteme** nuk do të merren parasysh në përlogaritjen e masës së grantit:

- Projektet ku produkti përfundimtar nuk është në listën e shpenzimeve të pranueshme paraqitur në Aneksin 3;
- Projektet/investimet e financuara nga burime të tjera publike për të njëjtat investime;
- Projekte thjesht kërkimore/studimore;
- Projekte që lidhen me përpunimin dhe marketingun e produkteve, të cilat imitojnë apo zëvendësojnë produktet bujqësore primare në Zinxhirët e Vlerës 1-3 (p.sh. qumështin dhe produktet e qumështit);
- Projekte për zëvendësimin e objekteve, paisjeve të financuara nga grante të tjera në 5 vitet e mëparshme;
- Projekte që kanë filluar para nënshkrimit të kontratës me autoritetin kontraktues;
- Puna e aplikantit dhe ajo e punëtorëve dhe të afërmeve të tij për projektin;
- Punimet e mirëmbajtjes rutinë të ndërtesave dhe godinave nuk janë të pranueshme. Mirëmbajtje rutinë do të thotë shërbime që kryhen sipas një plani sistematik dhe që kanë për qëllim të zgjasin jetën e përdorimit të një ndërtese dhe të reduktojnë nevojën për riparime madhore;
- Blerja, marrja me qera apo leasing e tokës dhe godinave ekzistuese dhe marrja me qera/leasing e makinerive / paisjeve bujqësore;
- Blerja e makinerive bujqësore (rtraktoreve) të cilat nuk përmbushin kriteret e "Tyre 3" dhe lart,
- Blerja, marrja apo leasing e kafshëve;
- Blerja e bimëve një-vjeçare dhe mbjellja e tyre;
- Kostot e operimit (si mallrat e konsumit, shërbimet dhe furnizimi me karburant – energji elektrike, ujë, naftë, gaz, etj.), kostot e mirëmbajtjes, amortizimit dhe qirasë;
- Të gjitha llojet e kontributeve në natyrë;
- Tatimi mbi Vlerën e Shtuar për aplikantët që janë regjistruar si persona fizike ose juridike;
- Taksa të tjera;
- Tarifat doganore dhe të importit dhe çdo detyrim tjetër;
- Kostot e këmbimit të monedhës, detyrimet dhe humbjet nga këmbimi valutor, si dhe shpenzimet e tjera thjesht financiare;

- Leasing-u, marzhet e qiradhënësve, kostot e rifinancimit të interesave, tarifat e sigurimeve dhe shpenzimet administrative shtesë (*overheads*);
- Çdo kosto e ngarkuar nga administrata publike në menaxhimin dhe dhenien e shërbimeve;
- Blerja e pajisjeve të përdorura;
- Shpenzimet e bëra para nënshkrimit të kontratës së Grantit me përjashtim të kostove të përgjithshme siç përcaktohen në seksionin 3.1;
- Gjjobat, penalitetet financiare dhe shpenzimet e proceseve gjyqësore;
- Detyrimet bankare, kostot e garancive dhe detyrimet e ngjashme;
- Borxhet dhe përqindjet e interesave të borxheve nga humbjet ose detyrimet potenciale të ardhshme;
- Interesat që janë për t'u paguar;
- Kostot e të njëjtit investim të mbuluara nga një tjetër projekt i financuar nga një program kombëtar apo donator.

4. Objektivat e përgjithshëm dhe specifike të investimeve të pranueshme

Ju lutemi, referojuni Aneksit 3 të UpA, ku jepen detajet të investimeve që janë të pranueshme në kuadrin e kësaj Skeme grantesh.

Një aplikim mund të përmbushë **një ose më shumë objektiva të një Zinxhiri Vlere dhe të përfshijë një ose më shumë lloje investimi brenda të njëjtit zinxhir vlere** të renditur në Aneksin 3 - Lista e Shpenzimeve të Pranueshme të Udhëzuesit për Aplikantët të skemës së granteve SARED.

Objektivat e përgjithshme të skemës së granteve SARED

Rritja e produktivitetit dhe konkurrueshmërisë së fermave bujqësore, stabilimenteve agro-përpunuese dhe turizmit rural;

Te kontribuojë për zhvillimin e aktivitetit ekonomik të gjelber të fermave/stabilimenteve bujqësore në zonat rurale nepermjet investimeve në energji të rinovueshme dhe ato që mirembajnë mjedisin.

Modernizimi i prodhimit, përpunimit të produkteve bujqësore në përputhje me kërkesat ligjore kombëtare, përkatësisht standardet *në fushat e mbrojtjes/ruajtjes mjedisore, sigurisë dhe cilësisë ushqimore, shëndetit të bimëve dhe shëndetit dhe mirëqenies së kafshëve.*

Objektivat e specifike për secilin VC

4.1 Zinxhiri i Vleres 1 – Ripërtpësit e Vegjël (Delet dhe Dhitë)

4.1.1 Prodhimi / përpunimi / marketingu (Delet dhe Dhitë)

Të pranueshme për mbështetje janë projektet e investimit me këto objektiva:

- Rritja e prodhimit dhe cilësisë së qumështit në nivel ferme përmirësimit të kushteve të mbareshtimit, të strehimit, të teknikave të ushqyerit, prodhimit të ushqimit për blektorine, teknologji të prodhimit të qumështit të mishit nga dhente e dhite, përmirësimit të mjeljes dhe të higjenes etj.;
- Përmirësimi i kushteve të higjienës dhe cilësisë së qumështit të papërpunuar në nivel ferme përmes modernizimit të prodhimit, ruajtjes në pikat e grumbullimit të qumështit dhe teknologjive dhe praktikave të transportit;
- Përmirësimi i shëndetit dhe mirëqenies së kafshëve përmes investimeve në strehimin e kafshëve dhe në mënyrën e manovrimit;
- Futjes së mënyrave të manovrimit, ruajtjes dhe trajtimit të plehut miqësore me mjedisin;

- Nxitja e futjes së teknologjive dhe praktikave në njësitë/ndërmarrjet e përpunimit të qumështit që kontribuojnë në prodhimin e produkteve të bulmetit që plotësojnë standardet kombëtare dhe që përmirësojnë konkurrueshmërinë;
- Mbështetja e futjes së sistemeve të sigurisë dhe cilësisë ushqimore;
- Përmirësimi i trajtimit dhe manovrimit të mbetjeve.
- Futja graduale e elementeve të ekonomisë së gjelber nepermjet investimeve të energjive të rinovueshme dhe ato që mirerrijnë mjedisin.

4.2 Zinxhiri i Vlerës 2 – Pemët Frutore dhe Arrorët

4.2.1 Prodhimi / përpunimi / marketingu

Të pranueshme për mbështetje janë projektet e investimit që kanë këto objektiva specifike:

- Përmirësimin e teknikave dhe teknologjisë së prodhimit dhe përpunimit, si dhe prodhimin e certifikuar të fidanëve për t'u dhënë mundësi fermerëve që të prodhojnë fruta arnore të një cilësie që mund të konkurrojnë në tregun shqiptar që po ndryshon shumë shpejt;
- Përmirësimin e teknologjisë së prodhimit të frutave dhe arnoreve për përmirësimin e përgjithshëm të standardeve minimale përkatëse në fuqi në Shqipëri dhe sidomos në fushën e ruajtjes dhe aplikimit të kimikateve dhe plehëruesve të mbrojtjes së të korrave dhe në nivelet e mbetjeve kimike;
- Uljen e humbjeve pas korrjeve përmes investimeve në nivel fermeri në teknologjinë dhe infrastrukturën e ruajtjes dhe pajisjeve të manovrimit pas vjeljes, duke përfshirë kapacitetet ftohëse, përzgjedhëse dhe linjat e paketimit;
- Mbështetjen e futjes së sistemeve të sigurisë dhe cilësisë ushqimore;
- Përmirësimin e marketingut të produkteve të përpunuara të frutave; në veçanti adresimin e problemit të kostove të larta të materialit të paketimit.
- Futja graduale e elementeve të ekonomisë së gjelber nepermjet investimeve të energjive të rinovueshme dhe ato që mirerrijnë mjedisin.

4.3 Zinxhiri i Vlerës 3 – Bimët Mjekësore dhe Aromatike

4.3.1 Prodhimi, grumbullimi/përpunimi / marketingu i Bimëve Aromatike dhe Mjekësore

Të pranueshme për mbështetje janë projektet e investimeve që kanë këto objektiva specifike:

- Përmirësimi i teknikave dhe teknologjisë së prodhimit dhe përpunimit, si dhe prodhimin të certifikuar të fidanëve për t'u dhënë mundësi fermerëve, grumbulluesve dhe përpunuesve që të prodhojnë Bimë Aromatike dhe Mjekësore të një cilësie që mund të konkurrojnë në tregjet shqiptare dhe të huaja (eksportet) kërkuese dhe që ndryshojnë shumë shpejt;
- Përmirësimi i teknologjisë së prodhimit të Bimëve Aromatike dhe Mjekësore për përmirësimin e përgjithshëm të standardeve përkatëse minimale të zbatueshme për tregjet ndërkombëtare dhe sidomos në ruajtjen dhe aplikimin e mbrojtjes, kimikateve dhe përdorimit të plehëruesve për Bimët Aromatike dhe Mjekësore, si dhe për nivelet e mbetjeve kimike;
- Reduktimi i humbjeve pas vjeljes përmes investimeve në nivel fermeri në teknologjinë dhe infrastrukturën e ruajtjes dhe në pajisjet për manovrimin pas vjeljes, për seleksionimin dhe për linjat e paketimit;
- Mbështetja e futjes së sistemeve të sigurisë dhe cilësisë ushqimore;
- Përmirësimi i marketingut të produkteve të përpunuara të Bimëve Aromatike dhe Mjekësore që adresojnë kostot që lidhen me materialet e paketimit, etj.
- Futja graduale e elementeve të ekonomisë së gjelber nepermjet investimeve të energjive të rinovueshme dhe ato që mirerrijnë mjedisin.

5. Procedura e Aplikimit

5.1 Thirrja për aplikime

Aplikantët do të ftohen për të paraqitur aplikimet e tyre përmes një thirrje të hapur për aplikime, e cila do të bëhet publike përmes njoftimeve të publikuara në mediat kombëtare dhe rajonale dhe në faqen e internetit të MBZHRAU-t www.bujqesia.gov.al. Kujdes, informacioni i sakte mbi thirrjet për aplikime, kohezgjatjen e sejciles nga thirrjet për aplikime si edhe afatet brenda të cilave mund të paraqiten aplikimet do të percaktohen në **njoftimin për thirrjen për aplikime** do të publikohet në gazetën kombëtare por do të publikohet edhe në faqen e internetit të MBZHRAU www.bujqesia.gov.al.

Në kuadër zbatimit të skemës së granteve SARED data me e fundit e pranimit të aplikimeve do të jete data e mbyljes së thirrjes 4 ose data kur kanë përfunduar fondet e skemës së granteve SARED.

5.2 Përmbajtja e dosjes së Aplikimit

Dosja e aplikimit duhet të jete e tera në gjuhën shqipe, respektivisht përkthyer në shqip. Në rastin kur dokumentat mbështetës si psh. ofertat, faturat etj nuk janë në gjuhën shqipe (furnitorët nga jashtë vendit) atëherë behet një përkthim zyrtar në gjuhën Shqipe dhe i bashkëngjitet dokumentit origjinal.

Aplikantët duhet të paraqesin dosjen e Aplikimit që përmban:

- (a) **Formularin e aplikimit**, (Aneksi 1 i UpA)
- (b) **Planin e Biznesit** dhe
- (c) **Të gjitha dokumentet mbështetëse**, siç kërkohet në formularin e Aplikimit.

(a) Formulari i Aplikimit – Aneksi 1. Ju lutemi paraqisni formularin e aplikimit në **version të plotësuar në kompjuter dhe të printuar origjinal dhe të firmosur nga aplikuesi.**

(b) Plani i Biznesit:

- **Për investimet deri në 1,400,000 lekë**, ju lutemi përdorni **formularin model të Planit të Biznesit** ofruar në **Aneksin 2.1**, i cili konsiston vetëm në një Plan Biznesi të thjeshtë përshkruar / narrativ;
- **Për investime mbi 1,400,000 lekë**, ju lutemi përdorni **formularin model të Planit të Biznesit** ofruar në **Aneksin 2.2**, i cili konsiston në dy pjesë një narrative dhe një financiare:
 - **Pjesa narrative** e Planit të Biznesit duhet të përgatitet duke përdorur modelin e dhënë në **Aneksin 2.2.1** dhe duhet të dorëzohet e printuar në letër në versionin origjinal;
 - **Pjesa Financiare** e Planit të Biznesit duhet të përgatitet duke përdorur modelin e dhënë në **Aneksin 2.2.2** dhe duhet të dorëzohet në versionin e printuar dhe në atë elektronik (CD-Rom) për arsye sepse (Ilogaritjet e bëra në versionin elektronik të pjesës financiare të Planit të Biznesit dërguar në **CD-ROM**³ do të verifikohen).

Ju lutemi që të përgatitet një BP sa më i plotë ndiqni me kujdes udhëzimet mbi përgatitjen e BP që jepen në Aneksin 2.3 të UpA.

(c) Të gjitha dokumentet mbështetëse, që kërkohen në formularin e Aplikimit (shih Shtojcën 1 të Udhëzuesit për Aplikantët)

- Aplikanti duhet të dorëzojë në dosjen e aplikimit së bashku me formularin e aplikimit edhe të gjitha dokumentet mbështetëse, që kërkohen dhe që paraqiten në listën e

³ Në format elektronik të ruajtur në CD-Rom aplikanti dorëzon së bashku me Aneksin 2.2.2 edhe tabelën e krahasimit të ofertave.

Pjesen e 5 të Formularit të Aplikimit (Aneksi 1 i UpA), si provë për të vërtetuar se ai apo ajo i plotëson të gjitha kriteret e pranueshmërisë që lidhen me investimin.

- Në rastin kur Formulari i Aplikimit kërkon “Kopje” të dokumenteve, keto kopje të dokumentave duhet të jene të lexueshme qarte dhe lehtësisht dhe identike me origjinalet dhe aplikanti duhet të konfirmojë këto nepermjet vetedeklarimit që percaktohet ne formularin e aplikimit. Me këto aplikanti merr persiper pergjegjesine mbi vertetesine e dokumentave te dorezuar.
- Aplikanti duhet të ruajë një dosje për vehten e tij në fermën /stabilimentin e tij ku ruan edhe të gjitha dokumentet origjinale. Ne këto dosje ai ruan edhe origjinalet e dokumentave që ka dorezuar si fotokopje, sepse ato do të kerkohen dhe krahasohen me kopjet e dorezuara për të vërtetuar origjinalitetin e kopjes gjatë kontrollit në vend (që do të ushtrohet ne ferme apo stabiliment). Në rast të mospërputhjes të dokumentave të dorezuar si kopje me origjinalin aplikimi mund të refuzohet ose perkatesisht do të refuzohet pagesa përkatëse për grantin. Dokumentat origjinale duhet të permbajne te gjithë elementet që kerkon legjislacioni shqiptar (si psh vula, nenshkrime, protokollin etj)
- **Së bashku me formularin e Aplikimit, aplikantët duhet të paraqesin edhe dokumentat e mëposhtëm;**
 - A. **3 oferta origjinale**⁴ për çdo shpenzim që lidhet me projektin e investimit dhe që është më i lartë se sa 140,000 Lek (Vlera totale e fatures).
 - B. Ne rastin kur aplikuesi ka kryer pagesa që lidhen m blerjen e sherbimeve ne kategorine “kosto te pergjithshme” aplikuesi dorezon si vijon;
 1. Ne rastin kur vlera totale e fatures nuk e kalon vleren 1,400,000 Lek aplikuesi dorezon vetem faturën origjinale leshuar nga ofruesi i sherbimeve sipas kerkesave te legjislacionit shqiptar.
 2. Ne rastin kur vlera totale e fatures e kalon vleren 1,400,000 Lek aplikuesi dorezon
 - i. Kontraten e nenshkruar ndermjet tij dhe ofruesit te sherbimit si edhe
 - ii. faturën origjinale leshuar nga ofruesi i sherbimeve sipas kerkesave te legjislacionit shqiptar.

Kërkesat në lidhje me ofertat janë si më poshtë:

Të trija ofertat duhet të jenë lehtësisht të krahasueshme, për këtë arsye

- a. Aplikuesi kerkon 3 oferta nga 3 furnitore te ndryshem mbi bazen e kerkeses të bazuar në të njëjtat specifikime teknike për çdo mall/shërbim.
- b. Aplikuesi për këto përgatit specifikimet teknike neutrale për secilin ze të investimit për të cilin ai aplikon tek SARED si vijon;
 - i. Në rastin e investimeve në paisje, makineri, mekanizim ofertat duhet të permbajne elementet si psh tipi, modeli, kapaciteti/fuqia e motorrit si edhe karakteristika të tjera thelbësore për paisjen/maknerine) si psh në rastin e traktorit tipi dhe modeli i motorrit, madhesia e gomave, etj)
 - ii. Dhe në rastin investimit në ndertim / rikonstruksion ose investime në mbjelljet e reja ofertat duhet të bazohen mbi të njëjtin specifikime teknike dhe preventiv përkatës që permbajne sasite, cmimin, vleren etj.

Ofertat / faturat nga furnoret e huaj duhet të kerkohen dhe të leshohen mundesisht në gjuhën angleze. Aplikuesi duhet t'i bashkëngjijë dokumentave origjinale një **perkthim zyrtar**.

Ofertat / faturat nga furnoret në Shqipëri duhet të leshohen në gjuhën Shqipe dhe në monedhën Shqiptare (Lek).

Furnitoreve nga Shqipëria iu kerkohet të dergojnë së bashku me ofertat ekstraktin thjeshtë të regjistrimit nga QKR. Furnitorët / ofruesit e shërbimeve të cilët janë ftuar të paraqitin tre

⁴ Kërkesa për oferte i dërgohet vecmas secilit prej ofertuesve të mundshëm bazuar në specifikimet teknike neutrale.

oferta për të gjitha shpenzimet që lidhen me investimin dhe që janë në vlerën mbi 140,000 lekë, nuk duhet të kenë lidhje farefisnore dhe ose biznesi me njeri tjetri apo me aplikantin (me lidhje farefisnore këtu kuptohen anëtarët e ngushtë të familjes dhe me ekzakt Bashkeshorti, Bashkeshortja, Babai, Nena, Vellai, Motra, Kunati, Kunata).

Furnitoreve nga jashtë Shqipërisë iu kërkohej që në ofertë, përvet elementeve themelore që duhet të përmbajë oferta e tyre siç kërkohej në paragrafin më poshtë, të bëjnë një deklaramë me përmbajtjen si vijon;

- Kompania ofertuese ka një biznes në status aktiv në fushën e biznesit që lidhet me ofertën,
- Kompania nuk ka lidhje familjare (si në paragrafin më lart që i referohet furnitoreve nga Shqipëria) apo
- Lidhje biznesi me kerkuesin e ofertës (aplikantin),

Në rastin kur verifikohen lidhjet e përkrahura më lart ndërmjet aplikuesit dhe njerit nga ofertuesit apo përfaqësuesit ligjor të tij atëherë kërkohej një ofertë e re.

Nëse aplikuesi nuk dorëzon dokumentat e kërkuar brenda afatëve atëherë aplikimi i tij do të refuzohet.

Elementet kryesore që kërkohej të përmbahen në formatin e ofertave paraqiten më poshtë:

- Data e lëshimit
- Emri i furnitorit;
- Numri i regjistrimit të furnitorit në QKR;
- Çmimi, TVSH-ja dhe taksa të tjera të paraqitura veç e veç dhe bazuar në:
 - Specifikimet teknike neutrale (STN) që ka dërguar aplikanti duke shtuar edhe specifikime të tjera specifike si tipi, modeli etj (shih më lart). Është e rëndësishme që këto STN të kërkuara nga aplikanti dhe të pasqyruara në ofertat duhet të jenë të verifikueshme gjatë kontrolleve në vend qoftë të trupezuara në trupin e makinerisë p.sh tabela etj). Të gjitha STN duhet të jenë pjesë e përshkrimit të fatures për makinerinë përkatëse.
 - Në rast punimesh ndërtimi/rindërtimi apo mbjellësh të reja etj oferta shoqërohet nga preventivi me sasitë, çmimin për njësi, vlerën totale me TVSH apo pa TVSH;
 - Vëndin e dorëzimit të mallit
- Vlefshmëria e ofertës; e cila duhet të mbulojë të gjithë periudhën e investimit
- Nënshkrimi i ofertuesit apo përfaqësuesit të tij ligjor dhe vulën aty ku është e aplikueshme
- Një deklaramë si pjesë e ofertës që konfirmon se çmimi i ofruar i referohet paisjeve, makinerive apo mallrave të rinj dhe pa asnjë demtim fizik të jashtëm të dukshëm.

Ofertat duhet të jenë në origjinal dhe të vlefshme për kohën kur planifikohet të kryhet investimi.

Në rast se ndonjë nga ofertat e paraqitura është e falsifikuar me qëllim të përfitimeve të pamërituara një aplikim i tillë duhet të refuzohet.

Aplikanti ben krahasimin e tre ofertave bazuar në tabelën e përfshirë në pjesën përshkuese (narrative) të biznes planit (shih shtojcën-tabela për krahasimin e ofertave tek Biznes plani aneksi 2.1 dhe 2.2.1).

Nëse nuk zgjidhet oferta me vlerën më të ulët/me ekonomike, aplikanti duhet të japë një arsyetim/justifikim të shkruar për këtë zgjedhje e cila do vlerësohet nga GIZ.

Në tabelën e krahasimit të ofertave të gjitha vlerat në oferta apo fatura duhet të shënohen në Lek apo të përlogariten nga valute e huaja në Lek. Për ato oferta/fatura që lëshohen në valute të huaja nga furnitorët/kompanitë e huaja, llogaritja e vlerave nga monedha e huaja në lekë që përfshihet në kontratë bëhet me kursin e këmbimit të muajit në të cilin është hapur thirrja për aplikime ose në rastin e Kërkesës për Pagesë llogaritja bëhet mbi bazën e kursit të këmbimit të muajit në të cilin dorëzohet Kërkesa për Pagesë.

Shumat korrekte per te cilat behet aplikimi per kontraktim apo per kerkesen per pagese aplikuesi duhet t'i paraqese ne tabelen perkatese te dhene ne formularin e aplikimit dhe ose formatin e kerkeses per pagese.

Aplikanti duhet te perdore per perlogaritjet kursin e këmbimit qe gjendet në këtë adresë:

http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/infoeuro/infoeuro_en.cfm

5.3 Procedura për Dorëzimin e Aplikimeve

Dosjet e aplikimit duhet të dorëzohen në zyrat rajonale përkatëse të SARED dhe MBZHRAU-së në secilin prej qarqeve që mbulon skema e granteve SARED, dorazi dhe personalisht.

Do te pranohen vetem aplikimet qe dorezohen ne perputhje me afatet e thirrjes perkatese te shpallura ne njoftimin per Thirrjen per Aplikime te publikuar. Aplikuesit e pranueshem sipas pikes 2.2.2 te UpA qe e kane stabilimentin e tyre (grumbullim / perpunim) jashte territorit te 6 qarqeve te pranueshem e dorezojne aplikimin ne zyren e qarkut ku ata blejne sasine me te madhe te produktit bujqesor lende e pare per perpunim / tregtim.

Dosja e Aplikimit duhet të dorëzohen në një zarf te mbyllur, ne nje kopje dhe te permbaje te gjitha dokumentat e kerkuar ne Pjesen 5 te Shtojces 1 – Formulari i aplikimit dhe business planin perkates. Dokumentat duhet te jene te renditur ne zarf sipas radhes qe percaktohet ne Pjesen 5 te formularit te aplikimit "Lista e dokumentave mbeshtetes/shoqerues". Mbi zarf aplikanti duhet të shkruajë emrin dhe adresën e tij të plotë (kontaktet), titullin e projektit (investimit) dhe Zinxhirin e Vleres.

Nje aplikant nuk lejohet te paraqese 2 aplikimet ne te njejten kohe.

Autoriteti Kontraktues (GIZ) ruan pronësinë e të gjitha aplikimeve të marra. Rrjedhimisht, aplikantët nuk kanë asnjë të drejtë që të kërkojnë t'u kthehen aplikimet origjinale pa nje kerkesa me shkrim qe me pare miratohet nga personi nenshkruer i kontrates nga GIZ.

5.4 Kriteret per renditjen e perzgjedhjes dhe vleresimit te aplikimeve (Prioritizimi)

Te gjitha aplikimet e marra ne kuader te thirrjes 4 do te renditen e vleresohet sipas listes se renditjes si ne zyrat rajonale ashtu edhe ne zyren e SARED MARDWA ne fund te thirrjes per aplikime.

Vlersimi ne baze te prioriteteve te listuara ne tabelen me poshte fillon ne zyrat rajonale. Ato aplikime qe vleresohen te pranueshme transferohen menjehere ne zyren qendrore te SARED-MARDWA ne Tirane.

Specialistet ne zyren SARED-MARDWA pas marrjes se apliimeve te vleresuara te pranueshme ne fillojne vleresimin bazuar mbi listen e prioriteteve ne tabelen me poshte.

Ne rastin kur buxheti total per te cilin aplikohet bazuar ne aplikimet e vleresuara te ne zyren e SARED MARDWA eshte me i larte se buxheti disponibel per kete thirrje atehere aplikimet do te listohen dhe do te vendoset nje vije kufi. Vetem aplikimet qe renditen mbi kete vije do te mund te financohen. Aplikantet do te informohen ne kohen e duhur mbi vendimin.

Ne rastin kur buxheti ne dispozicion nuk konsumohet nga projektet e pranueshme te renditura mbi vije atehere do te vazhdoje vleresimi per aplikime qe ishin renditur nen vijen ndarese deri ne momentin qe konsumohet buxheti ne dispozicion.

Nder dy aplikime te renditur njelloj prioritet do t'l jepet atij I cili eshte dorezuar me heret ne kohe (date apo ore) gje e cila shenohet ne regjistrin e protokollimit te pranimit te aplikimeve.

Ne rast se ky rregull do te ndryshohet aplikantet do te njoftohen menjehere.

Prioriteti nr.	Kriteret per perzgjedhjen dhe vleresimin
1	Projektet / investimet qe behen ne fushen e perpunimit te produkteve brenda territorit te 6 rajoneve.
2	Aplikimi nga aplikant Femer apo i Ri (nen 40 vjec) ne te 6 rajonet
3	Aplikimet per investime "Ne Ferme" ne ZV 1 ose ZV 3
4	Aplikimet per investime "Ne Ferme" ne ZV 2
5	Projektet / investimet "Jashte Ferme" ne fushen e perpunimit te produkteve te pranueshme qe behen jashte territorit te 6 rajoneve te pranueshem.
6	Aplikimet qe vijne nga te njejtet aplikante per te dyten here brenda 6 rajoneve te skemes se granteve SARED.

6. Shënime të rëndësishme në lidhje me pranueshmërinë/refuzimin e Aplikimeve

Në qoftë se disa prej kërkesave formale të përcaktuara më sipër nuk respektohen plotësisht, reagimi do të jetë proporcional në raport me gabimet e identifikuar dhe nuk do të ndikojë në trajtimin e barabartë të aplikantëve potencialë.

6.1 Refuzimi për gabime madhore

Aplikimi **do të refuzohet** pa kërkuar dërgimin/ridërgimin e dokumenteve në rast të gabimeve së mëposhtme madhore:

- Dorëzimi i aplikimit pas afateve të njoftuar apo pas përfundimit të fondeve të skemës së granteve SARED
- Mosparaqitja e formularit të aplikimit;
- Mosdorëzimi i planit të biznesit;
- Mospërdorimi i modelit standard të formularit të aplikimit apo planit të biznesit;
- Plotësimi me shkrim dore i formularit të Aplikimit apo planit të biznesit;
- Mosshoqërimi i formularit të Aplikimit me dokumente mbështetëse;
- Mosparaqitja e ofertave;
- Dorëzimi nga i njëjti aplikant i dy aplikimeve në të njëjtën kohë në përgjigje të thirrjes për propozime.
- Aplikanti ka aplikime që nuk janë paguar ende;
- Aplikanti ka marrë që më përpara numrin / sasine maksimale të mbështetjes (i cili për skemen e Granteve SARED është 2 aplikime – shih 5.1);
- Aplikanti figuron debitor ndaj MBZHRAU-t;
- Investimi nuk është në përputhje me Listën e shpenzimeve të pranueshme (Aneksi 3).
- Aplikanti është denuar për aktivitete jo të ligjshme përfshirë prodhimin dhe tregtimin e lendeve narkotike ose për mashtrim, korrupsion, përfshirje në organizata kriminale ose për ndonjë aktivitet tjetër jo të ligjshëm që demton interesin financiar të shtetit Shqiptar.

6.2 Ridorëzimi i dokumenteve për gabime të vogla

Në rastet e gabimeve të vogla paraqitur më poshtë, do të kërkohen **sqarime/ridërgimi i dokumenteve që mungojnë**:

- Formulari i Aplikimit dhe pjesa Narrative e Planit të Biznesit është paraqitur sipas modelit korrekt dhe është ofruar informacioni i kërkuar, por mënyra në të cilën është plotësuar dokumenti nuk është e qartë ose mungojnë disa të dhëna;
- Formulari i aplikimit/deklarata apo ndonjë dokument tjetër nuk është firmosur ose përmban një firmë të skanuar.

- Një pjesë e dokumenteve mbështetëse mungojnë;
- Një dokument (psh certifikata, oferta, etj.) që i ka mbaruar afati i vlefshmërisë;
- Totali i kostove të pranueshme është më i ulët ose më i lartë sesa limiti i dhënë në lidhje me llojin e investimit në Udhëzuesin për Aplikantët;

Para nënshkrimit të kontratës siç parashikohet në Udhëzuesin për Aplikantët, do të bëhen korrigjimet e mëposhtme:

- Është ofruar informacioni i kërkuar në formularin e aplikimit dhe në pjesën narrative të planit të biznesit, por dokumentet nuk janë plotësuar në mënyrë korrekte, p.sh. informacioni është ofruar në seksionin X të formularit model, ndërkohë që duhet të ofrohej në seksionin Y;
- Korrigjohen gabimet aritmetike;
- Hiqen zërat / kostot e papranueshme (të buxhetit);
- Nëse janë tejkalluar kufijtë e kostove të përgjithshme apo të planit të biznesit, kostot reduktohen;
- Korrigjohet nëse aplikanti kërkon një sasi (%) më të lartë granti sesa është përcaktuar në Udhëzuesin për Aplikantët në lidhje me llojin e investimit.

6.3 Raste të tjera

Në të gjitha rastet e tjera që nuk parashikohen shprehimisht më sipër, MBZHRAU dhe GIZ do të marrin vendim rast pas rasti, duke garantuar që vendimi të respektojë

- Parimin e trajtimit të barabartë të aplikuesve
- Parimin e proporcionalitetit.

Aplikantit do t'i jepet deri në 20 ditë pune afat për të dërguar dokumentet që mungojnë dhe nëse dokumentet nuk dërgohen brenda këtij afati apo dërgohen të paplota, aplikimi nuk do të pranohet.

7. Kontrollat në vend

7.1 Kontrolli në Vend para kontraktimit

Aplikimet që janë në përputhje me rregullat administrative dhe të pranueshmërisë do të verifikohen në terren për të parë nëse informacioni i paraqitur në formularin e aplikimit është korrekt.

Kontrolli në Vend do të kryhet nga koordinаторët rajonalë të GIZ-it dhe stafi i MBZHRAU-t në qarqe (stafin e ekstensionit, etj.) dhe sipas nevojës nga Autoritetet Kombëtare dhe ekspertët afat-shkurtër të kontraktuar nga GIZ-i në fushat përkatëse të investimit, të cilët do të verifikojnë informacionin e lidhur me pranueshmërinë dhe përmbushjen e standardeve kombëtare minimale të projektit të planifikuar të investimit.

Kontrolli në Vend para kontraktimit bëhet vetëm për investimet në ndërtim, rindërtim dhe mbjellje/rimbjellje (jo për makineri dhe pajisje të reja të lëvizshme si p.sh. traktorë, pompa përkatëse, etj.) si edhe në rast investimi për të cilin Autoriteti kontraktues vendos se është i nevojshëm të kryhet. Gjatë kontrolleve në terren do të kontrollohen dokumentet origjinale dhe asetet.

Në qoftë se nga kontrollat në vend konstatohet se aplikanti apo projekti i investimit nuk përmbush kriteret e pranueshmërisë që përcaktohen në Udhëzuesin për Aplikantët, aplikimi do të refuzohet edhe mbi vetëm këtë bazë.

7.2 Kontrolli në Vend para pagesës

Kërkesat për Pagesë që janë në përputhje me rregullat administrative dhe ato të pranueshmërisë do të kontrollohen në vend për të verifikuar nëse informacioni i paraqitur në formularin e kërkeses për pagesë është korrekt.

Kontrolli në Vend do të kryhet nga koordinatorët rajonalë të GIZ dhe stafi i MBZHRAU-t në qarqe (stafin e ekstensionit, etj) dhe sipas nevojës nga Autoritetet Kombëtare dhe nga ekspertët afatshkurtër të kontraktuar nga GIZ në fushën përkatëse të investimit, duke verifikuar standardet kombëtare minimale të projektit të planifikuar të investimit.

Kontrolli në Vend para pagesës do të bëhet në 100% të aplikimeve për të kontrolluar që investimi është kryer në përputhje me kontratën dhe është vënë në funksionim si dhe nëse pagesat e furnitoreve janë kryer.

Gjatë kontrolleve në vend do të kontrollohen dokumentet origjinale dhe asetet dhe kontrolluesi(t) mund të bëjë fotografi, të masë parcelat e tokës, ndërtesat, etj. Kontrollori mund të mbajë gjithashtu shënime dhe të mbledhë çdo provë tjetër që mund të mbështesë përgjigjet e dhëna në listën e kontrollit.

Në bazë të raportit të Kontrollit në Vend dhe konstatimit të përputhshmërisë me kontratën kërkesa për pagesën e grantit miratohet. Në rast të konstatimit të mospërputhjeve me kontratën, Kërkesa për Pagesë refuzohet ose rishikohet (korrigjime në llogaritjen e shumave të kërkuara).

8. Njoftimi i Aplikantëve në lidhje me marrjen e vendimit

Aplikantët do të informohen me shkrim mbi vendimin e Autoritetit Kontraktues në lidhje me aplikimin e tyre;

Në rast vlerësimi/vendimi pozitiv, aplikanti do të ftohet që të nënshkruajë kontratën, kurse në rast refuzimi, Autoriteti Kontraktues (GIZ) i informon ata mbi arsyet e vendimit negativ.

9. Ankesat

Aplikantët që besojnë se mund të jenë dëmtuar nga një gabim apo një parregullsi gjatë procesit të vlerësimit, mund të paraqesin një ankesë brenda 15 ditë pune nga data e marrjes së vendimit. Ankesa duhet të paraqitet me shkrim në zyrat rajonale ose direkt me postë në zyrën kryesore në Tiranë, firmosur nga aplikanti dhe duke iu referuar arsyetimit të vendimit të marrë nga Autoriteti Kontraktues. Pas rivlerësimit të situatës për të cilën është paraqitur një ankesë, Autoriteti Kontraktues do të lëshojë një përgjigje me shkrim.

10. Kontrata për dhënien e grantit

Pas vendimit të Autoritetit Kontraktues për dhënien e grantit, përfituesit do t'i ofrohet kontrata e grantit. Në mënyrë që aplikantët të familjarizohen me përmbajtjen e Kontratës së Grantit, Autoriteti Kontraktues do të vërë në dispozicion për ta një model të Kontratës së Grantit online në faqen e internetit të MBZHRAU-t www.bujqesia.gov.al.

Përfituesi potencial do të marrë një Njoftim për Vendimin për Dhënien e Grantit, përmes të cilit Përfituesi do të ftohet për të ardhur dhe për të firmosur Kontratën brenda një periudhe 10 dite pune nga data në të cilën dërgohet njoftimi nga zyra qendrore.

Kontrata e Grantit do të lëshohet në dy kopje në secilën gjuhë (anglisht dhe shqip), një kopje për Autoritetin Kontraktues (GIZ) dhe kopja tjetër për Përfituesin e Grantit.

Me firmosjen e Kontratës së Grantit, aplikanti deklaron se, nëse i jepet një grant, ai pranon kushtet kontraktuale të parashikuara në Kontratën e Grantit përfshirë STN. Çdo ndryshim në termat/kushtet e parashikuara në kontratë përfshirë edhe ndryshime në STN duhet të behen nga aplikanti vetëm bazuar mbi një kërkesë me shkrim që duhet të miratohet nga GIZ me përparësi se aplikanti të marrë në dorezim mallin/paisjen/makinerine dhe kështu me përparësi se skadon afati i vlefshmërisë të kontratës që ai ka me GIZ.

11. Vizibiliteti i investimit dhe kontrollet pas financimit

Përfituesi i Grantit është i detyruar që menjëherë pas bërjes së pagesës, në përputhje me masën e investimit të financuar, të vendosë një *logo/pllakë shpjeguese* ku thuhet se Projekti i Investimit është financuar nga: Programi Gjermano-Danez “Mbështetje për Bujqësinë dhe Zhvillimin Ekonomik Rural në Zonat e Pafavorizuara në Shqipëri” – SARED. Logoja/pllaka do të prodhohet dhe dërgohet në vend nga Autoriteti Kontraktues GIZ.

12. Miratimi për Pagesën e Grantit – Kryerja e Pagesës

Pas përfundimit të investimit sipas kontratës, Përfituesi duhet t'i paraqesë Autoritetit Kontraktues dosjen e Kërkesës për Pagesë.

Dosja e kërkeses për pagesën e grantit duhet të dorëzohet në zyrat perkatese dorazi dhe personalisht dhe në një zarf të mbyllur, sipas modelit zyrtar të formularit të Kërkesës për Pagesë (shih Aneksin 5 të UpA). Dosja e “kërkeses për pagesë” (njelloj si në rastin e dosjes e aplikimit për kontraktim) duhet të dorëzohet në një kopje dhe të gjithë dokumentat duhet të jene të renditur sipas radhes që mbajnë në pjesën 5 të formularit të kërkeses për pagesë “Lista e dokumentave mbështetës”, të “Kërkeses për Pagesë”. Mbi zarf aplikanti shkruan emrin e plote, adresën (kontaktet) titullin e projektit/investimit dhe ZV respektive.

12.1 Dosjen e kërkesës për pagesë përmban

- a) Formularin e plotësuar të Kërkeses për pagesë që shkarkohet nga faqja e internetit e MBZHRAU, Kërkesa për pagesë nuk duhet të plotësohet me dorë.
- b) Të gjitha dokumentet e kërkuara mbështetëse si pjesë të formularit të kërkesës për pagesë
- c) Të gjitha faturat origjinale për sejcilen nga shpenzimet dhe pagesat me transferta bankare të bera për furnitorët. Të gjitha pagesat duhet të bëhen me transferta bankare nga llogaria e përfituesit në llogarinë e furnitorit dhe kjo duhet të vërtetohet me deklaratën bankare të datës kur bëhet transferta.
- d) Duhet të paraqitet brenda afateve kohore të percaktuara në kontratën individuale të nënshkruar me GIZ
- e) Në kërkesën për pagesë të gjitha vlerat e shpenzimeve duhet të jepem në Lek. Perillogaritja nga monedhat e huaja në Lek bazohet në kursin e kmbimit që gjendet në adresën:
http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/infoeuro/infoeuro_en.cfm
- f) Faturat nga furnitorët e huaj duhet të kerkohen të leshohen mundësisht në gjuhën angleze ose në shqip dhe aplikuesi i bashkëngjijt dokumentave origjinale përkthimin zyrtar në gjuhën Shqipe.
- g) Faturat duhet të jene aritmetikisht korrekte,
- h) Vlerat në fature, njesite dhe specifikimet teknike duhet të përputhen me kontratën e nënshkruar ndërmjet aplikantit dhe autoritetit kontraktues,
- i) Të gjitha shpenzimet, përveç kostove të përgjithshme, duhen bera pas datës së nënshkrimit të kontratës me GIZ. Kostot për investimet e kryera me parë nënshkrimit të kontratës dhe kostot jashtë shpenzimeve të parashikuara në kontratë nuk janë të pranueshme.
- j) Pagesat cash nuk pranohen. Të gjitha pagesat e paraqitura me kërkesën për pagesë duhet të jene kryer nepermjet transfertave bankare nga llogaria bankare e përfituesit në llogarinë bankare të furnitorit. Kerkohet të dorëzohet nga aplikanti deklarata bankare “bank statement” për të vërtetuar informacionin.
- k) GIZ ka pronesinë e dokumentave të dorëzuar me kërkesën për pagesën. Përfituesve të grantit nuk u kthehen faturat origjinale të pagesave (përjashtim bëhet kur faturat origjinale janë vulosur me vullen e GIZ).
- l) Në rastin kur në formularin e kërkeses për pagesë kerkohet të paraqiten forokopje të dokumentave ato duhet të jene të qarta të lexueshme lehtësisht dhe identike me origjinalin dhe kjo gje konfirmohet nepermjet deklarimit nga aplikuesi në formatin e

kerkeses per pagese. Nepermjet kesaj aplikanti merr pergjegjesine mbi vertetesine e dokumentave te dorezuar.

12.2 Kryerja e pageses

Pas miratimit te kerkeses per pagesen, GIZ transferon vleren e grantit ne llogarine bankare te perfituesit e cila eshte dhene ne formularin e aplikimit.

Aplikuesi mund te kerroje vetem me shkrim ndryshimin e numrit te llogarise qe ka dhene ne formularin e aplikimit.

Granti do te transferohet nga zyra qendrore e GIZ-it ne llogarinë bankare të përfituesit te grantit në bazë të autorizimit të pagesës dhe urdherit të ekzekutimit të pagesës.

Koha maksimale për ekzekutimin e pagesës në llogarinë e përfituesit është deri në dy muaj pas datës së paraqitjes së dosjes së plotë të Kërkesës për Pagesë.

13. Përmbledhje e disa Shënimeve të Rëndësishme për Aplikantët

- Aplikimet mund të përfshijnë vetëm investime në aktive të luajtshme dhe të paluajtshme **siç përshkruhet në Aneksin 3 “Lista e Shpenzimeve të Pranueshme” të Udhëzuesit për Aplikantët.**
- Të gjitha makineritë dhe pajisjet e blera **duhet të jenë të reja dhe pa asnje demtim fizik te jashtem e te dukshem.**
- Skema e grantit mbështet vetëm investimet që do të zbatohen **pas nënshkrimit të Kontratës së Grantit.**
- **Investimet** që janë ekzekutuar në të kaluarën ose që kanë filluar të zbatohen para nënshkrimit të Kontratës së Grantit **nuk janë të pranueshme** në këtë Skemë Grantesh.
- **Vetëm pagesat që lidhen me kostot e përgjithshme** (shih pikën 3.1 më lart), që janë realizuar para dërgimit të aplikimit dhe që janë bërë në lidhje me aktivitetet e nevojshme për përgatitjet e projektit të investimit dhe aplikimit janë të pranueshme (konsulentët, përgatitja e planeve të biznesit, projektet teknike, formulari i aplikimit, etj.).
- Të gjitha **investimet duhet të jenë në përputhje me standardet minimale kombëtare përkatëse** në lidhje me mbrojtjen mjedisore, sigurinë ushqimore, shëndetin e kafshëve dhe bimëve dhe sigurinë në punë. Kjo mund të kontrollohet gjatë kontrolleve në vend para lidhjes së kontratës dhe para autorizimit të pagesës nga organet/autoritetet përkatëse që janë në varësi të MBZHRAU-t (Shërbimi Kombëtar Veterinar, Autoriteti Kombëtar për Farat dhe Fidanët dhe/ose Autoriteti Kombëtar i Ushqimit) së bashku me ekspertët e SARED në bazë të formularëve model të raporteve të konfirmimit që përdoren zyrtarisht nga këto organe/autoritete.
Autoritetet përkatëse do të kontrollojnë, gjithashtu, nëse sa më poshtë kanë lidhje me investimin:
 - Ndërtesa/godina që është ndërtuar/rikonstruktuar; dhe/ose
 - Ndërtesa/godina ku është instaluar pajisja e sapoblerë; dhe/ose
 - Trualli ku është bërë investimi.
- Në rast **ndërtimi dhe/ose rikonstruksioni**, aplikanti dhe furnitori i punimeve / shërbimeve duhet të përgatisë dhe të mbajë të gjithë dokumentacionin teknik si projektet e ndërtimit/rikonstruksionit, duke përfshirë edhe dokumentet e tjera relevante siç i kërkon ligji shqiptar dhe këto duhet të dorëzohen së bashku me kërkesën për pagesë siç përcaktohet në Udhëzuesin për Aplikantët.
- Për të qenë të pranueshme për mbështetje, projektet e investimit që propozohen duhet të jenë **ekonomikisht të qëndrueshme**. Qëndrueshmëria ekonomike tregohet përmes planit të biznesit. Për investimet/shpenzimet e pranueshme totale deri me 1,400,000 lekë, aplikanti duhet të përgatisë dhe të dorëzojë versionin e thjeshtuar të planit të biznesit dhënë në Aneksin 2.1. Aplikanti me shpenzime të pranueshme totale mbi 1,400,000 Lek duhet të përgatisë dhe të dorëzojë një **plan biznesi** duke përdorur modelin e dhënë në Aneksin 2.2, i cili duhet të demonstrojë qëndrueshmërinë ekonomike të fermës në fund të realizimit të projektit.

- Të gjitha pagesat në lidhje me investimet/blerjet duhet të bëhen me transferim bankar nga llogaria bankare e aplikantit në llogarinë bankare të furnitorit të shërbimeve ose mallrave në bazë të faturave sipas formatit zyrtar siç e kërkon ligji për ofruesit/furnitorët e regjistruar të shërbimeve.
- Kontratat me furnitorët e shërbimeve, makinerive, dhe të punimeve të ndërtimit se bashku me faturat origjinale duhet të dorëzohen bashkë me formularin përkatës të Kërkesës për Pagesë dhe këto duhet të jenë firmosur brenda periudhes të percaktuar në kontratën e Grantit të nënshkruar midis aplikantit dhe nëpunësit autorizues të GIZ-it.
- Afatet e percaktuara në Udhëzuesin për Aplikantët për finalizimin e investimeve në kontratën individuale për dorëzimin e Kërkesës për Pagesë duhet të respektohen. Shpenzimet dhe Kërkesa për Pagesë të paraqitura pas këtyre afateve do të konsiderohen të papranueshme.

Shtojcat:

1. Formulari i Aplikimit

2. Plani i Biznesit

2.1 Plan Biznesi për Investime deri në 1,400,000 Lek

2.2 Plan Biznesi për Investime mbi 1,400,000 Lek

2.2.1 Plan Biznesi për Investime mbi 1,400,000 Lek – pjesa narrative/përshkruese

2.2.2 Pjesa financiare e Planit të Biznesit për Investime mbi 1,400,000 lekë

2.3 Udhëzime për Aplikantët mbi mënyrën e plotësimit të Planit të Biznesit

3. Lista e Shpenzimeve të Pranueshme

4. Lista e Frutave dhe BAM-eve Pranueshme

5. Kërkesa për Pagesë

6. Lista opsionale e Specifikimeve Teknike Neutrale (STN) për investime në pajisje makineri bujqesore